

Obdobie cez rok – 12. nedeľa B - Mk 4, 35-41

Kto je to, že ho i vietor i more poslúchajú?

Keď sa zvečerilo, povedal Ježiš svojim učeníkom: „Prejdime na druhý breh.“ I opustili zástup a vzali ho so sebou, tak ako bol, na lodi. Boli s ním aj iné lode. Tu sa strhla veľká víchrica a vlny sa valili na loď, takže sa loď už naplňala. On bol v zadnej časti lode a spal na poduške. Zobudili ho a povedali mu: „Učiteľ, nedbáš o to, že hynieme?“ On vstal, pohrozil vetru a povedal moru: „Mlč, utíš sa!“ Vietor prestal a nastalo veľké ticho. A im povedal: „Čo sa tak bojíte?! Ešte stále nemáte vieru?“ Zmocnil sa ich veľký strach a jeden druhému hovorili: „Čo myslíš, kto je to, že ho i vietor i more poslúchajú?“

Dnešný príbeh, môžeme chápať ako opis skutočnosti, ktorá sa skutočne stala na Galilejskom jazere, počas búrky a Ježiš tým podal učeníkom dôkaz svojej božskej moci, lebo svojím slovom upokojil rozbúrené vlny jazera. Skúsme si však predstaviť, aká by mohla byť reakcia neveriaceho človeka tvárou v tvár tomuto výkladu... pozeral by na nás prekvapene, ohromene, zostal by veľmi zmätený. Ašak isté rozpaky tvárou v tvár tomuto výkladu prežíva aj veriaci, pretože si nevyhnutne kladie otázky, na ktoré nakoniec nevie odpovedať. Preto ak chceme dobre uchopiť a identifikovať zmysel udalosti o ktorú nám chce evanjelista priblížiť, tak si teraz položíme niektoré z týchto otázok.

Prvá z otázok vyplýva z veľmi zvláštneho časového údaju. Keď Ježiš hovorí učeníkom, aby išli na druhú stranu jazera tak sa už „zvečerilo“. Ježiš strávil celý deň medzi ľuďmi; hovoril o Božom kráľovstve v podobenstvách, sú to tie podobenstvá, ktoré nájdeme v štvrtej kapitole Evanjelia podľa Marka a dve z týchto podobenstiev sme počuli minulú nedeľu, o semienku, ktoré rastie samo od seba a o horčičnom semienku. Na konci dňa by sme očakávali, že Ježiš povie apoštolom: "*Nechajte ľudí ísť domov a my pôjdeme na večeru.*" Taktiež by sme očakávali, že po večeri sa Ježiš stretne so svojimi učeníkmi, ako nám to hovorí evanjelista na inom mieste, aby im: "*v súkromí potom vysvetlil celý význam podobenstiev, ktoré rozpráva!*"... Namiesto toho ale Ježiš teraz hovorí, aby išli na druhú stranu jazera.

Ak si pozorne prečítame evanjelium podľa Marka, Ježiš a učeníci nikdy nešli na druhú stranu jazera. Z opisu ktorý nasleduje je jasné, že tam nikoho nepoznajú... Čo ich tam teda nútilo ísť proti noci?

Príbeh ktorý v evanjeliu nasleduje je o posadnutom človeku, ktorý vyšiel z hrobov, išiel v ústrety Ježišovi a bol to niekto, kto pretrhol reťaze, ktorými sa ho snažili spútať. On sa bil sa kameňmi, ubližoval tak sebe aj iným... Ježiš vyháňa z neho nečistých duchov, tí vošli do sviň a následne sa celé stádo hnalo do mora.

Táto informácia o „zvečerení sa“ je teda veľmi zvláštna a teda nie veľmi pravdepodobné že je to časový údaj. Preto je na mieste otázka: „*podáva nám Marek časovú informáciu, alebo naráža na symboliku večera a noci z Písma?*“

Druhá otázka sa dotýka **víchrice**. Galilejské jazero je 21 km dlhé a 11 km je jeho maximálna šírka. Je to veľmi krásne, ale malé jazero uprostred hôr, akoby hniezdo uprostred nich. Na tomto jazere zvyčajne nebývajú búrky. Aj keby bola búrka, breh zvlášť pri plavbe z Kafarnauma do Gerzery je blízko. Apoštoli jazero veľmi dobre poznajú, narodili sa tam a teda vedia, kedy sa mení počasie, kedy bude fúkať vietor. ... preto si kladieme druhú otázku: "*Je to materiálna búrka, alebo evanjelista naráža na nejakú inú búrku, ktorá hrozí potopiť loďku, na ktorej sú učeníci?*"

Napokon **tretia otázka**: Počas plavby objavajú vlny, ktoré takmer prevrátia loď, takže je plná vody. Lode vtedajšej doby boli zväčša 8 metrov dlhé, 2 metre široké. Boli v nich 4 veslári a kormidelník. Zvyčajne mali aj plachtu. No na tejto lodi ich je 13, pričom Ježiš spí v zadnej časti lode - na korme. Príbeh hovorí, že loďou otriasali vlny, že bola plná vody... je možné, že by Ježiš spal na vankúši na korme lode? Akoby apoštoli úplne zabudli, že vôbec existuje. Nie je veru pravdepodobné, že by Ježiš mohol pokojne odpočívať v tej malej loďke plnej vody, vydanej napospas vlnám. Preto teda opäť otázka: "*Je Marek kronikárom nešťastia, ktoré sa stalo Ježišovi a dvanástim, alebo mi hovorí o niečom inom?*"

Nakoniec sa učeníci obrátia na Pána, aby ich zachránil, čím ukážu, že v neho veria. Avšak namiesto toho im je vytknuté, že sú ľudia malej viery. Povedzme to teda jasnejšie: Nemáme pred sebou stránku kroniky, ale stránku teológie, podobenstvo, ktoré evanjelista vytvoril pomocou biblických obrazov. Našou úlohou je teda dekódovať tieto obrazy, aby sme pochopili posolstvo, ktoré nám evanjelista chce odovzdať. Rozoberme si teda tento príbeh bod po bode a pozrime sa na význam týchto obrazov.

Keď sa zvečerilo, povedal Ježiš svojim učeníkom: „Prejdime na druhý breh.“ I opustili zástup a vzali ho so sebou, tak ako bol, na lodi. Boli s ním aj iné lode.

Prvý obraz tohto podobenstva: **záver dňa**. Pre Ježiša nastal večer. Jeho deň sa končí, prichádza noc. Je to obraz záveru Ježišovho života, v Biblii nachádzame tento obraz, Ježiš ho taktiež používa, napríklad pred otvorením očí slepého hovorí: "*Musíme konať skutky toho, ktorý ma poslal, kým je deň, potom príde noc, keď nikto už nebude môcť nič konať.*" A tesne predtým, v 8. kapitole, Ježiš povedal: "*Abrahám, váš otec, sa radoval v nádeji, že uvidí môj deň.*" Tento deň je teda Ježišov život, ktorý sa teraz končí.

A čo robí Ježiš? Celý svoj život zasvätil tomu, aby vo svete zaviedol Božie kráľovstvo, teraz ho zveruje učeníkom. Sú to teraz oni, kto musí splniť poslanie priniesť evanjelium na **druhý breh**. To je cieľ! Čo znamená druhý breh? Keď sa v evanjeliách hovorí, že idú na druhý breh, vždy to znamená, že idú na východ, do pohanskej krajiny. Jazero označovalo hranicu medzi Svätou zemou, kde žili Izraeliti a nečistou krajinou pohanou, kde sa chovali prasatá. Je to symbol starého sveta, sveta ktorý sa ešte nestretol s Kristom a evanjeliom. Aký je to svet? Predstavuje ho posadnutý

muž, ktorý prichádza k Ježišovi a je posadnutý duchmi, ktorí ho zneľudšťujú. Čo sú títo duchovia, ktorí zneľudšťujú? Je to celá pohanská spoločnosť! Nie sú ničím iným ako egoizmom, hľadaním vlastných záujmov, pripútanosťou k peniazom, chamtivosťou za hromadením statkov, hľadaním pôžitkov, moci, úspechu za každú cenu, dokonca až uchýlenie sa k nespravodlivosti a ku klamstvám... Títo démoni privedú k súpereniu, vyvolávajú vojny, vytvárajú svet, v ktorom sa nedá žiť. To je starý svet, neľudská spoločnosť, ktorá ešte nebola poľudštená evanjeliovým posolstvom, Kristovým Duchom.

Úlohou učeníkov je priniesť evanjelium do tohto pohanského sveta, do tohto sveta démonov. Bude to slovo evanjelia, ktoré vyženie týchto nečistých duchov, pretože tam, kam príde evanjelium, duchovia už nemôžu zostať pokojní, evanjelium a nečistí duchovia sú nezlučiteľné. Kde sú jedni, tam nemôžu byť druhí. Veď to všetci zažívame v osobnom živote: Ak som rozhorčený, mám zášť, nenávidím nejakého človeka... Začnem čítať evanjelium a potom tieto nenávisti, zášti potom už prestávajú mať nado mnou silu, pretože sa dostávajú do konfliktu s evanjeliom, takže buď zahodím evanjelium, alebo vyženiem nečistých duchov – je tam vnútorný konflikt, ktorému nemôžem odolať.

Tretí obraz: berú Ježiša so sebou, **tak ako bol**. Tento detail je zaujímavý a zvláštny. Za chvíľu uvidíme, čo znamená, pretože súvisí s Ježišovým večerom, s ukončením jeho pozemského života, berú ho takého, aký bol.

Potom sa spomína **prítomnosť mnohých lodí**. Veľmi dobre poznáme symboliku lode, v ktorej sú učeníci: je to kresťanské spoločenstvo. Cirkev mala vždy loď ako symbol. V gotických kostoloch môžeme tiež vidieť, ako má klenba týchto kostolov tvar trupu lode, práve preto, že naznačuje, že spoločenstvo, ktoré je pod klenbou, je na lodi, ktorá je Petrovou loďkou. Na tejto loďke je aj Ježiš to ona prekonáva rozbúrené vlny pohanského sveta. **Mnohé lode** - teda predstavujú mnohé kresťanské komunity, ktoré už vznikli v celej Rímskej ríši, a práve všetky tieto lode majú priniesť Krista a jeho evanjelium do sveta, čo je náročná misia. Teraz počujme, čo sa stane:

Tu sa strhla veľká víchrica a vlny sa valili na loď, takže sa loď už napĺňala. On bol v zadnej časti lode a spal na poduške.

Pohanská spoločnosť, ktorou hýbu nečistí duchovia, sa búri, neprijíma pokojne, keď Cirkev vykonáva svoje poslanie prinášať Krista a evanjelium, pretože evanjelium vyháňa týchto démonov a preto stará spoločnosť musí zaniknúť. Hľa to je symbolika mora, ktoré sa búri, ktoré sa stavia proti tejto ceste!

More je na celom starovekom Blízkom východe symbolom chaotických síl, ktoré bránia životu. Pamätáme si, že pri stvorení keď morské vody boli ešte zmiešané so zemou, tak život vtedy ešte nebol možný... Preto Boh oddeľuje zem od vôd a hovorí moru: "*Prídeš až sem, ďalej nie!*". Kam prichádza Boh, tam odstraňuje sily chaosu a podporuje život. Aj teraz – tam kam príde evanjelium, tam sa prehradia morské vlny, zablokuje chaos a vytvorí život, poľudští ho.

Ďalší symbol mora je v Písme použitý vtedy, keď sa Izraeliti chcú dostať z otroctva do krajiny slobody. Vidia že im v tom bráni Červené more. Ale je tu "*Božia sila*", ktorú predstavuje Mojžišova palica, ktorá rozdeľuje vody tohto mora. Jób hovorí: "*Boh sám rozprestiera nebesia a kráča po morských vlnách*". Boh je jediný, kto dokáže ovládnuť tieto chaotické sily. Len Jeho slovo dokáže ovládnuť sily pohanského sveta. "*Pán ovláda pýchu mora*," hovorí Žalm 89, "*tlmí hukot vôd*." Práve vďaka týmto biblickým obrazom učenici pochopia božskosť Ježišovej osoby, ktorý jediný dokáže svojím slovom vytrhnúť ľudstvo z chaosu.

Je to naša história, o ktorej nám hovorí podobenstvo, história našej Cirkvi, našich kresťanských spoločenstiev. Možno sme nebrali do úvahy, že naša loď musí čeliť búrkam, hrozivým vlnám, ale keď sa vydávame na cestu s Ježišom, musíme s týmito búrkami počítať.

Čo vidíme dnes? V akej situácii sa nachádza naše cirkevné spoločenstvo? Sme v búrke, vzdalujeme sa od toho, čo sa donedávna nazývalo kresťanskou spoločnosťou, dnes hovoríme o postkresťanskej spoločnosti, akoby Cirkev už mala svoje dni za sebou. Snažíme sa reformovať niektoré zastarané štruktúry našej Cirkvi, očisťujeme sa od poverčivosti, ktorú sme si zamieňali s vierou a ktorá nás robila smiešnymi pred očami neveriacich, pretože poverčivosť s vierou naozaj nemala nič spoločné. Hovoríme tiež: „už dost“ niektorým ideologickým vplyvom súčasnosti, ale pre veľkú časť sekulárneho sveta sa tieto naše snahy považujú za triky, ktoré sme si zaviedli my, aby sme sa pokúsili prežiť, lebo si ešte stále nechceme priznať prehru, rezignovať a ustúpiť.

Tí, ktorí pestujú tieto očakávania a nádeje, ale nepoznajú históriu. Naša Cirkev prežila oveľa dramatickejšie búrky, než je tá, ktorou prechádzame my dnes, pričom vždy z nich vyšla čistejšia a živšia... Čas, ktorý žijeme je *Kairos*, je to príležitosť, ktorá sa nám ponúka, aby sme vyšli ako viac evanjeliová Cirkev. Stále máme mnoho aspektov, ktoré treba očistiť. Obrazy búrok môžeme vzťahovať aj na mnohé situácie, ktoré sa dejú v našich malých spoločenstvách, v našich rodinách, v našom osobnom živote, a keď potom vidíme, že toľko projektov je zmarených, alebo možno aj toľko vzťahov budovaných s láskou počas mnohých rokov sa zrazu rozpadá, tak majme na pamäti, že Ježiš je s nami, že je Zmŕtvychvstalý a že nás sprevádza aj v týchto búrkach.

V podobenstve, ktoré teraz skúmame, sú aj ďalšie veľmi významné obrazy: **Ježiš sa nachádza v zadnej časti lode, na vankúši a tam spí.** Len evanjelista Marek hovorí, že je na korme lode a že má pod hlavou aj vankúš. Toľkokrát zabúdame na Ježiša, presne tak ako sa to stalo aj učenikom. Pracujeme často iba sami na vyriešení problémov, so svojimi schopnosťami, so svojou šikovnosťou. Zdá sa, že nikto z nich si nespomenul, že Ježiš je s nimi... On spal na vankúši. Už sme povedali, že to nie je možné, aby sme to brali ako historickú správu. Čo je teda ten Ježišov spánok? V Biblii sa tento obraz často používa na označenie smrti.

Sirachovec hovorí, že "*smrť je večný spánok*"; aj Jób používa rovnaký obraz: "*človek sa neprebudí zo spánku*"; alebo Žalm 13, žalmista prosí Pána: "*nech ma neprekvapí spánok smrti*"; Ježiš hovorí aj o "*Lazárovom spánku*"; aj prví používali tento obraz

"spánku", aby povedali, že veria že ich príbuzný sa prebudí. Pavol Solúnčanom napísal: "*Bratia, nechceme vás nechať v nevedomosti o tých, čo zaspali, ale už sa prebudili v Otcovom dome a žijú s Bohom*".

Tu máme Ježiša, ktorý zaspal na konci svojho dňa, je v člne s učeníkmi, pričom oni zabúdajú naňho, pretože už nie je tým Ježišom, ktorý fyzicky žil s nimi na tomto svete, ale On je Zmŕtvychvstalým, avšak pre nás je ľahké zabudnúť, že je s nami v člne.

Vankúš. Odkiaľ sa uprostred všetkého tohto zmätku vzal vankúš, ktorý tak podivne zostal pod Ježišovou hlavou? Prítomnosť vankúša nás už neprekvapí ak si preložíme grécky termín, ktorý sa použil evanjelista: "proskefalaion", tento termín sa používa na označenie vankúša, ktorý sa kládol pod hlavu zosnulého. Ježiš je na korme na mieste kormidelníka a zdá sa akoby v situácii extrémneho nebezpečenstva akoby zaspal a nezaujíma sa o to, čo sa deje s učeníkmi.

O chvíľu si vypočujeme výčitku, ktorú mu apoštoli adresujú, ale v tomto momente sa význam celej scény stáva jasným: Ježiš, ktorý je s učeníkmi na lodi, je ten Ježiš, ktorý je dnes s nami, ktorý nás sprevádza, keď nás zmietajú búrky. Nie je to Ježiš, ktorý bol fyzicky vedľa učeníkov počas ich verejného života... je to Kristus, je to Zmŕtvychvstalý. Až nakoniec si učenici uvedomia, že Ježiš je predsa s nimi, hoci sa im zdá, že ho dianie vo svete nezaujíma. Vypočujeme si, čo mu povedia:

Zobudili ho a povedali mu: „Učiteľ, nedbáš o to, že hynieme?“

Aké krásne pokarhanie adresujú učenici spiacemu Ježišovi! Je to akoby modlitba, ktorú adresujú Zmŕtvychvstalému, avšak je to súčasne i výčitka: "*Tebe nezáleží na tom, že my hynieme? – Nám je jasné, že ty nezahynieš, ale my zahynieme.*" Rozprávajú sa so Zmŕtvychvstalým. Vedia, že je u Otca, že tam nemôže zahynúť. To my sme v situácii, keď nás zaplavujú vlny chaosu. Majster nám dáva pocítiť, že chce všetko nechať tak, akoby nebol prítomný. Pomyslime na vlny, ktorými sme dnes v Cirkvi zmietaní, na vnútorné napätia, rozbroje, škandály, opustenosti a tiež na lži, ohovárania, ktoré prichádzajú toľkokrát zvonka, aj v našich osobných a rodinných búrkach, v ťažkostiach všetkého druhu, ktoré nám život prináša... Kto z nás sa ešte nikdy neobrátil na Pána práve s takouto modlitbou: "*Kde si Pane? Kde si, Kriste, prečo neukazuješ svoju moc?*" Niekedy ho cítime ako vzdialeného alebo dokonca neprítomného, jeho mlčanie nás zaráža, desí a chceli by sme k nemu volať ako žalmista v Žalme 44: "*Prebud' sa, Pane, prečo spíš?*".

Prednášajme tieto modlitby, adresujme tieto výčitky Bohu, pretože týmito modlitbami s ním nadvižme dialóg a začneme vidieť veci tak, ako ich vidí on. Nemali by sme sa báť modliť veľmi úprimne, tak ako to robili žalmisti, keď volali k Bohu vo svojich bolestiach. Pripomeňme si, ako začína Žalm 13: "*Ako dlho budeš, Pane, na mňa zabúdať, ako dlho budeš predomnou skrývať svoju tvár, ako dlho budem cítiť v duši trápenie, smútok, ako dlho bude nado mnou víťaziť nepriateľ?*"

Položme Bohu tieto otázky. Učenici sa obrátili na Ježiša a povedali mu: "*Tebe je jedno, že zahynieme?*" Sú to naše noci, ktoré všetci v živote prežívame, noci samoty, noci nespravodlivosti, ktorú nemôžeme napraviť, noci opustenosti,

choroby, bolesti, ktorá nemá vysvetlenie, noci zrady, v ktorých sa naozaj pýtame: "Kde je Boh?" A obraciame sa na neho: "Kde si? Prečo nezasiahneš? Urob niečo!" Ježiš nám zjavuje Boha, ktorý akoby spal, ktorý akoby nechal veci diať sa ďalej tak, ako idú. V skutočnosti sa Boh nemá čoho báť tvárou v tvár rozpútaniu síl zla, nebojí sa straty kontroly nad situáciou, dôveruje nám. Dal nám všetky schopnosti, aby sme vyšli zrelí, víťazne z každej situácie. Stačí len ak sa vždy necháme viesť jeho evanjeliom. Je to Boh, ktorý nechá aby sa ukázali skryté veci, ktorý dovoľuje pôsobiť závidia, rivalite, nespravodlivosti, lži. My by sme chceli mať Boha k dispozícii na to, aby On urobil to, čo chceme my... Ale to nie Boh Ježiša z Nazareta. Boh miluje tento svet, necháva život odvíjať sa podľa toho, čo ľudia robia vo svojej slobode, ale naše dejiny sa mu nevykajú z rúk... je to On, kto ich vedie, On kto je "Pantokrator", ten, kto má v rukách osud života každého z nás.

Teraz si vypočujme, ako Ježiš, Zmŕtvychvstalý, odpovedá na modlitbu učeníkov:

On vstal, pohrozil vetru a povedal moru: „Mlč, utíš sa!“ Vietor prestal a nastalo veľké ticho. A im povedal: „Čo sa tak bojíte?! Ešte stále nemáte vieru?“ Zmocnil sa ich veľký strach a jeden druhému hovorili: „Čo myslíš, kto je to, že ho i vietor i more poslúchajú?“

Dobre vykonaná modlitba je vždy vypočutá. V skutku prosba učeníkov umožňuje Ježišovi zasiahnuť svojim slovom a povedať moru: "Mlč, upokoj sa!"

Chaotické sily démonov sú umlčané Kristovým slovom, ale tento Ježiš musí byť prebudený. Musí byť prebudený jeho hlas, jeho evanjelium v nás, pretože keď prebudíme toto jeho slovo, umlčí nečistých duchov, tých, ktorí vytvárajú všetky búrky v živote Cirkvi a aj v našich osobných životoch.

A potom výčitka, ktorú vyslovuje: "Prečo sa bojíte, ľudia malej viery?" Strach z potopenia sa je znakom nedostatku viery. To, že si tí, ktorí sú mimo lode, myslia, že Cirkev je odsúdená na potopenie a teda na zánik... to je v poriadku, ale to, že si to myslia učeníci, znamená, že majú veľmi malú vieru, pretože si myslia, že sú sami. Myslia si, že loď je ich, ale Cirkev nie je ich, ale je Kristova!

Musia ho prebudiť, uvedomiť si jeho prítomnosť a svoje poslanie. Tí, ktorí sú mimo lode, si myslia, že Cirkev ide ku dnu a majú na to všetky dôvody. Veria totiž, že Cirkev sa môže spoľahnúť len na svoje ľudské schopnosti a tých už nie je veľa. Ale tí, ktorí sú vnútri Cirkvi, by mali vedieť, byť si istí, že je nepotopiteľná, nie vďaka ich sile, ale preto, že v tejto Cirkvi je prítomný Kristus so svojou božskou mocou. Nepamätať na tento fakt je nedostatkom viery a dnes nechceme počuť túto Ježišovu výčitku na našu adresu, pretože sme si istí, že On je Boží Syn a že má moc aj nad morskými vlnami.

Zdroj: Fernando Armellini 12a Domenica del Tempo Ordinario anno B

<https://www.youtube.com/watch?v=JEmYOCs7UxM>

Preklad: ThLic. Marek Iskra

Archív: <http://rodinabb.sk/liturgia-rodiny/>